

ZZJZ Sombor
Centar za higijenu i humanu ekologiju

“Društvena briga za javno zdravlje grada Sombora tokom 2022. godine”

Naziv programskog zadatka: Program preventivno zdravstvene zaštite vulnerabilnih grupa dece u predškolskim ustanovama kroz sistemsku kontrolu ishrane i sanitarno-higijenskih uslova

Mesečni izveštaj (maj 2022. godine)

U periodu od 09.05.2022. do 13.05.2022. ZZJZ Sombor uzorkovao je i analizirao 10 obroka na energetska vrednost i biohemijsku strukturu kao i količinu soli. Energetska vrednost je normirana prema Pravilniku o bližim uslovima i načinu ostvarivanja ishrane dece u predškolskoj ustanovi Sl.Glasnik RS 39/2018 a količina soli u obroku prema WHO Food based dietary guidelines ,Geneva 1998;WHO: Second WHO European action plan for food and nutrition policy, 2007. Uzrast dece koja konzumiraju hranu u predškolskoj ustanovi je od 1-7 godina starosti.

Analizirano je 5 obroka za decu starosti 1-3 godine. Jedan obrok je bio zadovoljavajuće, dva povećane i dva smanjene kalorijske vrednosti u odnosu na normativ. Biohemijska struktura je bila zadovoljavajuća u jednom obroku, u jednom je bila narušena povećanom masom masti a smanjenom masom ugljenih hidrata, u jednom samo smanjenom masom masti dok je u dva obroka biohemijska struktura bila narušena smanjenom masom ugljenih hidrata,. Kompozicija obroka je bila zadovoljavajuća u svih pet obroka. Količina soli u svim analiziranim obrocima bila je povećana

Analizirano je 5 obroka za decu starosti 4-6 godina. Dva obroka su bila zadovoljavajuće kalorijske vrednosti u odnosu na normative a tri smanjene kalorijske vrednosti u odnosu na normativ. Biohemijska struktura je bila zadovoljavajuća u dva obroka, u u jednom je bila narušena smanjenom masom ugljenih hidrata, u jednom je bila narušena smanjenom masom ugljenih hidrata i masti a u jednom povećanom masom masti a smanjenom masom ugljenih hidrata. Kompozicija obroka je bila zadovoljavajuća u svih pet obroka. Količina soli u svim analiziranim obrocima bila je povećana

U maju mesecu uzete su tri užine na mikrobiološku analizu od kojih su dve ispunjavale uslove propisane Zakonom o bezbednosti hrane (Sl.Glasnik RS 41/09), i Pravilnikom o opštim i posebnim uslovima higijene hrane u bilo kojoj fazi proizvodnje, prerade i prometa Sl.Glasnik R.Srbije br 72/2010, 62/18 i Vodičem za primenu mikrobioloških kriterijuma koji se nadovezuje na gore navedeni Pravilnik a jedna nije ispunjavala uslove gore navedenog pravilnika.

U maju mesecu uzeto je ukupno 20 briseva ruku i predmeta, svih 20 je odgovaralo higijenskim zahtevima određenim u Vodičem za primenu mikrobioloških kriterijuma za hranu , Beograd, jun 2011.

U okviru ovog programskog zadatka, Zavod za javno zdravlje Sombor u skladu sa planom, sproveo je takođe i sledeće aktivnosti:

-Sprovedene su aktivnosti na dizajniranju i izradi edukativnog materijala (flajera), povodom obeležavanja **Nedelje zdravlja usta i zuba**

-Dizajnirano je, štampano i distribuirano 100 komada flajera sa edukativnim sadržajem u cilju podizanja svesti o značaju zdravlja usta i zuba

-Na sajtu Zavoda za javno zdravlje objavljen je sadržaju edukativnog karaktera i dati potrebni saveti i preporuke

-Lekari zavoda održali su edukacije u vrtićima Gakovo i Ridjica

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ СОМБОР
ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE SOMBOR
РЕПУБЛИКА СРБИЈА - REPUBLIKA SRBIJA
ZOMBORI KÖZEGESZSÉGÜGYI INTÉZET
ÚSTAV PRE VEREJNÉ ZDRAVIE SOMBOR
25000 Сомбор, Војвођанска 47
25000 Sombor, Voivodanska 47

E-mail: office@zzzsombor.org Tel./Fax: +381-(0)25-412888

„Čuvam svoje zube, ponosim se osmehom”

Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut” sa mrežom instituta/zavoda za javno zdravlje i Stomatološkim fakultetom Univerziteta u Beogradu od 16. do 22. maja 2022. godine obeležava XXXII Nedelju zdravlja usta i zuba pod sloganom „Čuvam svoje zube, ponosim se osmehom”.

Nedelja zdravlja usta i zuba, se tradicionalno, od 1991. godine, obeležava treće nedelje maja brojnim aktivnostima kao što su javne i druge manifestacije u kojima učestvuje stručna javnost, ali i opšta populacija. Nosioци i koordinatori aktivnosti tokom Nedelje zdravlja usta i zuba na nivou okruga su instituti i zavodi za javno zdravlje, a za teritoriju svake opštine službe stomatološke zaštite domova zdravlja, uz aktivno učešće privatne stomatološke prakse, lokalne zajednice, privatnog sektora i udruženja građana.

Oralno zdravlje je značajan pokazatelj opšteg zdravlja, blagostanja i kvaliteta života i ne predstavlja samo zdravlje zuba, već i usne duplje uključujući i zdrav jezik, meko i tvrdo nepce, desni, usne.

Bolesti usta i zuba mogu prouzrokovati bol, poremećaje funkcije žvakanja i govora, kao i psihološke probleme, te mogu dugoročno štetno uticati na ukupno zdravlje i blagostanje. Većina oralnih bolesti i stanja ima zajedničke faktore rizika sa vodećim nezaraznim bolestima (bolesti srca i krvnih sudova, maligne bolesti, hronične respiratorne bolesti i dijabetes).

Slogan kampanje „Čuvam svoje zube, ponosim se osmehom” ukazuje na značaj dobrog oralnog zdravlja za svakodnevne aktivnosti kao što su govor i smeh. Stoga opšte preporuke za očuvanje oralnog zdravlja koje se naglašavaju u okviru ove kampanje nisu usmerene samo na značaj održavanja adekvatne higijene i redovnih poseta stomatologu, već obuhvataju i preporuke za smanjenje unosa šećera, bezbedno fizičko okruženje, smanjenje ili prestanak konzumiranja alkohola i pušenja.

Opšte preporuke za očuvanje oralnog zdravlja su:

- održavanje adekvatne higijene, što podrazumeva redovno pranje zuba ujutro i uveče kao i posle svakog obroka i korišćenje konca za zube;
- smanjenje unosa šećera i izbalansirana ishrana;
- korišćenje zaštitne opreme za sportske aktivnosti i pridržavanje propisanih mera bezbednosti u saobraćaju;
- bezbedno fizičko okruženje;
- redovne kontrole kod stomatologa;
- prestanak ili smanjenje konzumiranja alkohola;
- prestanak pušenja.

Pokazatelji oralnog zdravlja u svetu i Srbiji

Skoro polovina svetske populacije (3,5 milijardi ljudi) ima neko oralno oboljenje. –

Karijes stalnih zuba u svetu ima 2 milijarde ljudi, a 520 miliona dece ima karijes mlečnih zuba –

Nelečena parodontopatija, koja u krajnjoj fazi dovodi do ispadanja zahvaćenih zuba, zauzima među hroničnim nezaraznim oboljenjima 11. mesto prema učestalosti na globalnom nivou –

U zemljama Evropskog regiona Svetske zdravstvene organizacije, 20–90% šestogodišnjaka ima karijes –

Učestalost oboljenja usta i zuba, kao i pristup stomatološkoj zdravstvenoj zaštiti, značajno varira među evropskim zemljama. Lečenje bolesti usta i zuba je skupo i u proseku čini 5% ukupnih troškova za zdravstvenu zaštitu u većini zemalja sa visokim prihodima –

Nejednakosti u oralnom zdravlju među zemljama i među različitim osetljivim grupama stanovništva postoje u čitavom svetu –

Prema poslednjem Istraživanju zdravlja stanovništva Srbije iz 2019. godine, u Srbiji: –

- 55.3% odraslog stanovništva procenjuje stanje svojih zuba i usta kao dobro;
- 57.8% pere zube više od jedanput dnevno;
- 16.5% stanovnika uzrasta 25 godina i više imaju sve svoje zube;
- Dve trećine stanovnika starijih od 15 godina (69,5%) se izjasnilo da ima svog stomatologa;
- U periodu od 12 meseci koji su prethodili Istraživanju svaki treći stanovnik (39,4%) je posetio stomatologa.

Istraživanje o oralnom zdravlju dece u Srbiji koje je sprovedeno 2019–2020. godine pokazalo je da u Srbiji: –

- 13,4% dece uzrasta 12–36 meseci ima jedan ili više karijesnih mlečnih zuba, kao i da u ovom uzrastu više od polovine dece (52,9%) svakodnevno konzumira slatkiše;
- 50,9% dece uzrasta 36–71 mesec ima karijes ili neku njegovu komplikaciju;

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ СОМБОР
ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE SOMBOR
РЕПУБЛИКА СРБИЈА - REPUBLIKA SRBIJA
ZOMBORI KŐZEGESZSÉGÜGYI INTÉZET
ÚSTAV PRE VEREJNÉ ZDRAVIE SOMBOR
25000 Сомбор, Војвођанска 47
25000 Sombor, Vojvođanska 47

E-mail: office@zzjzsombor.org Tel./Fax: +381-(0)25-412888

- 17,8% u predškolskom uzrastu ima uočljivu karijesnu leziju na tek izniklom prvom stalnom molaru;
- u uzrastu 12 godina sve zdrave zube ima 36% dece, a u uzrastu 15 godina 22% dece.

Nedelja zdravlja usta i zuba

U Srbiji se tradicionalno od 1991 godine, u trećoj nedelji maja meseca, obeležava Nedelja zdravlja usta i zuba.

Ove godine Nedelja zdravlja usta i zuba se obeležava pod sloganom

„ČUVAM SVOJE ZUBE, PONOSIM SE OSMEHOM”

Karijes, oboljenja desni, oralni karcinomi i traume usta i zuba spadaju u najčešća oralna oboljenja i stanja a moguće ih je prevenirati ili se mogu lečiti u ranoj fazi.

Usna šupljina skuplja različite bakterije, viruse i gljivice.

Hrana sa visokim sadržajem šećera stvara uslove u kojima bakterije proizvode kiselinu koja oštećuje zubnu gleđ i stvara karijes.

•Prema procenama Globalne studije opterećenja bolestima iz 2017 godine, u svetu skoro 3,5 milijardi ljudi ima neko oralno oboljenje

•Rezultati istraživanja ponašanja u vezi sa zdravljem dece školskog uzrasta u Republici Srbiji 2018 godine pokazali su da naviku svakodnevnog pranja zuba češće od jednom dnevno ima nešto više od dve trećine učenika osnovnih i srednjih škola

“NEDELJA ZDRAVLJA USTA I ZUBA”

„Čuvam svoje zube, ponosim se osmehom”

Савет за здравље
Града Сомбора

Завод за јавно
здравље Сомбор

Visokoj učestalosti oralnih oboljenja na globalnom nivou najviše doprinose sledeći faktori:

- neadekvatno održavanje oralne higijene na individualnom nivou
- nedostatak zaštite fluoridima
- neadekvatna pokrivenost stomatološkom zdravstvenom zaštitom na primarnom nivou

Opšte preporuke za očuvanje oralnog zdravlja

- Više od polovine dece svakodnevno konzumira slatkiše
- Svako peto dete u predškolskom uzrastu ima uočljivu karijesnu leziju na tek izniklom prvom stalnom molaru
- U uzrastu od 12 godina sve zdrave zube ima 36% dece a u uzrastu 15 godina 22% dece
- Preko 50% odraslog stanovništva u Srbiji procenjuje stanje svojih zuba i usne duplje kao dobro a 57,8% stanovnika je izjavilo da pere zube više od jednom dnevno
- Dve trećine stanovnika starijih od 15 godina se izjasnilo da ima svog stomatologa
- Svaki treći stanovnik posetio je stomatologa u poslednjih 12 meseci

- briga o zdravlju usta i zuba deteta od rođenja i prva preventivna poseta dečijem stomatologu u periodu od šestog meseca do navršene prve godine života
- pranje zuba, pomoć i/ili nadzor nad pranjem zuba deteta od strane roditelja/staratelja uglavnom do desete godine života
- održavanje adekvatne higijene što podrazumeva redovno pranje zuba ujutru i uveče pred spavanje, kao i posle svakog obroka
- posete stomatologu radi redovne kontrole najmanje jednom u šest meseci
- izbalansirana ishrana bogata voćem, povrćem i mlečnim proizvodima sa smanjenim unosom šećera
- izbegavanje unosa slatkih gaziranih napitaka i grickalica
- prestanak pušenja
- smanjenje ili prestanak konzumiranja alkohola

dr Jelena Zelić, specijalista higijene

08.06.2022. ZZJZ Sombor